ئیسلامی سیاسی و گوتاری سیاسیانەی ئیسلامیستەکان، توانیان بە وتاری ئایینی ڕۆژانی هەینی، بە کردنەوەی کۆرس و خولی وانەی حیزبی و پاشانیش بە نووسینی هەڕەمەکی و نازانستی و بڵاوکردنەوەیان بە کاسێت و نامیلکە و کتێب بەناو ژمارەیەکی زۆری خەڵکدا، لەلایەکەوە پەیوەندیی خۆشەویستی تەنیا وەك عەشقی مرۆڤ بۆ خودا پێناسە بکەنەوە و لەو ڕێگەیەشەوە بێحورمەتییەکی زۆر بە خۆشەویستی مرۆڤ بۆ مرۆڤ بکەن و ئەڤینی نێر ومێ بخەنە پەراوێزەوە. لەلایەکی تریشەوە هەوڵێکی زۆریانداوە بۆ بەشەرعیکردنی هەموو پەیوەندییەکی هەستەوەرانە و داتاشینی چوارچێوە بۆ ژیانی سۆزداری بەپێی پێوەری حەڵاڵ و حەرام. ئەمەش هەم بەگەڕانەوە و تەئویلکردنی تایبەتی دەقە ئایینیەکان بەپێیی میزاجی شەخسی و هەم وەك پەرچەکردارێکی خۆیان لە ئاست ئەو تێکشکانانەدا کە لە ژیانی عاتیفیدا تووشیان هاتوون و ئەمەشمان لە شێوازی ئەواندا بۆ بەکارهێنانی زمان لە کاتی قسەکردنیاندا لەسەر پەیوەندییە هەستەوەرییەکان بۆ دەردەکەوێ. نمونەیەك بۆ جۆری ئەو نووسینانە لەسەر ژیانی تایبەتی و هەستەوەری و بەشەرعیکردنەی پەیوەندییە سۆزدارییەکان، کتێبەکەی عەلی باپیرە[178]، کە بە زمانێکی ساکاری نازانستی و لە ڕووی دەروونییەوە گرژ، پڕە لە تەفسیرکردنی مەبەستدارانە و پاساوهێنانەوە بۆ هەر وشەیەك کە لە دەق و ڕیوایەتە ئیسلامییە تەقلیدیەکاندا سەبارەت بەو بابەتە باسکراون و خزمەت بە دۆخی سایکۆلۆژی نووسەر دەکەن. لەڕاستیدا ئەم کتێبە قسەی زۆر هەڵدەگرێ و بێدەنگبوون لە ئاستیدا مەترسیدارە. هەڵەی هەرە گەورەی ناوبراو کە هەموو کتێبەکەی خۆی لەسەرەوە بیناکردووە، بریتیە لە

[178] بڕوانە عەلی باپیر: **ئافرەت و خێزان لە سایەی شەریعەتدا**. چ. یەکەم، تەفسیر، هەولێر ٢٠٠٣

شەرعاندنی پەیوەندییەکی کۆمەڵایەتی و پراکتیکیی نێوانمرۆیی بگۆڕ و پاشان قەتیسکردنی ئەم پەیوەندییە لە چوارچێوەی ئەو دەقانەدا کە خزمەت بەو پرۆژەیە دەکەن. لەلای نووسەری ئەم کتێبە، دواجار پەیوەندییە سۆزگەراکان ئەو پەیوەندیانەن کە نەك هەر پێویست ناکات وەکئەوەی لە نێوان مرۆڤەکان و نێر و مێدا ڕوو دەدەن، لێیان بکۆڵینەوە، بەڵکو حەقیقەتی ئەو پەیوەندییە ئەوەتا لە ناو ئەو دێڕانەدایە کە کتێبە شەرعییەکانی ئیسلام باسیاندەکەن و بەدرێژایی چەندین سەدەیە لە قاڵبیانداون. ئەم کتێبە پڕە لەو ڕێنومایی و دەستورانەی کە نێرینە دەتوانێت بەهۆیانەوە کۆنترۆڵی مێیینەی پێبکات و لە بچووکترین کەلێنەکانی ژیانی هەستەوەری و سۆزداریدا مەچەکی بگرێ و سزای بۆ ببڕێتەوە. لەهەمان کاتیشدا ئەمە ئەو کتێبەیە کە هەموو ترسێکی نێرسالارانەی ئایینی لە ئاست خۆشەویستی مرۆڤ بۆ مرۆڤ و پیاو لە ئافرەت پەرچکردۆتەوە. خاڵی باشی ئەم کتێبە لەوەدایە کە پێماندەڵێت ئیسلامیستەکانی کورد چۆن بیر دەکەنەوە و لە هەوڵی دروستکردنی چ کۆمەڵگایەکدان و چ پێوەرگەلێك بەکار دەهێنن بۆ دەستخستنە ناو پەیوەندییە هەستەوەری و سۆزگەرا کۆمەڵایەتییەکان. ئەو پەیوەندییانەی بەر لەوەی پەیوەندیی ئایینی بن، پەیوەندیی تاکە تاکەکەسن بە تاکەکەسەکانی ترەوە و لەدەرەوەی هەر دەستێوەردانێکی دەرەکییەوەن.

بۆیە ئیسلامی سیاسی بە زیاد لە شێوەیەك کاریکردووە بۆ بەپیس پیشاندانی جەستەی مرۆڤ، بۆ دوور خستنەوەی تاکەکەس لە پەیوەندیی خۆشەویستی و بۆ بەشەرعیکردنی هەموو ئاستەکانی ژیانی هەستەوەری و پەیوەندییە سۆزگەراکانی مرۆڤی کورد. ئیسلامیستەکان لەوەدا کە توانیویانە ئیش بکەن بۆ بەرهەمهێنانی چەپاندن و تەکنیکەکانی سەرکوتکردنی هەستەوەری و سۆزداریانە فێری گەنجەکان بکەن،

پێشزەمینەیەکی پتەویان دارشت بۆ خستنەگەڕی ئەو وزە سەرکوتکراوەی تاکەکەس لە بواری سیاسی و ڕێکخراوەییدا. لەسەر بنەمای یاساخکردنی هەموو جۆرە بەریەك کەوتنێکی جەستەیی و شێوازێکی سۆزگۆڕینەوەوە، تاکەکەسێکیان بەرهەمهێنا کە تامەزرۆییەکی زۆری هەبێت بۆ سێکس و مەیلە شەهوانییەکان، بەڵام لەبەر ئەوەی ئەم مەیلە زۆرە بەکەناڵێکی سیاسیانەدا ئاراستە دەکرێ، ئەوە حەزێکی زۆر بۆ تۆڵەکردنەوە لەلای تاك بەرهەم دەهێنێ. ئەو گەنجەی پڕە لە مەیل بۆ مێیینە، وەلێ پێویستە لەڕووی سیاسی و ئایینییەوە سەرکوتی بکات، دواجار گەنجێکی لێدەردەچێت کە پڕە لە شەڕانییەت و توندوتیژی بەرامبەر بە ئافرەت، بەجۆرێ کە تێزابرێژی لەلا ببێتە پیشەیەك[١٧٩].

وێڕای ئەم هەوڵدانانەی ئیسلامی سیاسی بۆ توندوتیژکردن و ناساندنی پەیوەندییە سۆزگەراکان وەك پانتاییەکی ترسناك و بە ئێرهابیکردنی ژیانی هەستەوەری، بەدیوێکی تردا و لەگەڵ سەروبەندی ڕاپەڕینی (١٩٩١)دا ژیانی هەستەوەری و سۆزگۆڕینەوە لە کۆمەڵگای کوردستان دەکەوێتە قۆناغێکی ترەوە. ئەو چەپاندنەی کولتووری شاخ دروستیکردبوو، لە شارەکاندا دەتەقێتەوە، نێرایەتی بوارێکی خۆنواندنی بەرفراوانتری بۆ دێتە پێش. ڕاپەڕین گوڕ و تینێکی دی دەداتەوە پیاوی کورد و ڕووداوەکەش وەك بەرەنجامی هێزێکی نێرانە خۆی دەناسێنێ کە ڕایدەگەیەنێ: دوژمنی ***بەزاندووە***، ***سەری پێشێل کردووە*** و لە وڵات ***کردوێتیە دەرەوە***. لێرەشەوە ڕەوایەتی شۆڕشگێڕانە دەسەڵاتێکی بەرفراوانی بێسنوور دەداتەوە بە پیاوسالاری. شارەکان پڕ دەکرێن لەو ڕەمز و پەیکەرانەی کە تیایاندا نێر ستایش و ئایدیالیزە دەکرێ. یەکەمین

١٧٩ لەمبارەیەوە بڕوانە: محمد کمال البواني، **الحب و الجنس عند السلفیه وە الامبریالیه**، دار ریاض الریس، لندن ١٩٩٤، ص: ١٠٠-١٠١

ئەو کەسە ***تاوانبارانەی*** چاوی پیاوانی ڕاپەڕین دەیانبینن، ئەو ئافرەتانەن کە پیاوانی ڕژێم زەفەریان پێبردبوون و لە خشتەیان بردبوون.

بەدیوێکی تریشدا، ڕاپەڕین دەروازەیەکی پشوودانی بەسەر نێرینەی ماندووی کوردا کردەوە کە پاش ساڵەها ماندوویی و لە شاخ ژیان، دەیویست ژیانێکی هەستەوەرانە بۆخۆی دروستبکا. لێرەوە شەپۆلێکی سەرسوڕهێنەری ژنهێنان و فرەژنی سەرەتا لەناو دەستەی دەسەڵاتداری کوردیدا و پاشانیش لەلایەن کاربەدەستەکانی خوارەوە دەستپێدەکات، کە لەهەمان کاتدا بەیادهێنەرەوەی بۆچوونێکی دەرەبەگانەی پێش مۆدێرنە لەسەر فرە ژنی ئاغا و خۆتازەکردنەوەی. پیاوی ڕاپەڕین دەیەوێ لە ماوەیەکی کەمدا هەموو ئەو شتانە بەدەست بهێنێتەوە کە پێشتر لێیان مەحرووم بووە، ئافرەتیش لە پێش هەموویانەوە سەرنجی نێرینەی کورد ڕادەکێشێ.

گەورەبوونی شارەکان[١٨٠] و زۆربوونی هۆیەکانی گواستنەوە و بەرزبوونەوەی ڕێژەی ئافرەت لە فەرمانگەکاندا، بوارێکی باش دەڕەخسێنن بۆ ژیانێکی نهێنی و لەبەرچاو دوور. ***فرەپەیوەندیی هاوکات*** (پیاوێك لە هەمان کاتدا لەگەڵ چەند ئافرەتێ سێکس بکا) و ***پەیوەندی ڕاگوزەریانە*** لەناو فەزای پڕجموجوڵی ساڵەکانی یەکەمی ڕاپەڕیندا، سەرهەڵدەدەن و، ساڵانی گرانیی و ئابلۆقەی ئابووریش ڕۆڵێکی زۆر دەگێڕن لە تێڕوانینی پیاودا بۆ ئافرەت و ژمارەی ئەو ئافرەتانەی لەو ماوەیەدا بە پارە سێکسی خۆیان دەفرۆشن، لەگەڵ دەستپێکردنی شەڕە ناوخۆییەکاندا، ڕوو لە زیادبوون دەکات. زۆرینەی ئەو چاوپێکەوتنانەی لە

١٨٠ لەو گفتوگۆیەدا کە وەك پاشکۆی یەکەمی ئەم کتێبە بڵاوبۆتەوە، زیاتر لەسەر ئەم گۆڕانکاریانە قسەم کردووە، بۆیە تکا لە خوێنەر دەکەم بگەڕێتەوە بۆ ئەوێش.

ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا لەگەڵ ئەمجۆرە ئافرەتانەدا کراون، جەخت لەسەر ڕۆڵی ئابووری و جەنگ دەکەنەوە سەبارەت بە بارودۆخی خۆیان.

بەدیویێکی تردا دەزگاکانی ڕاگەیاندن، کەناڵەکان، زۆربوونی سی - دی و ئامێرەکانی نومایشدان، باشبوونی باری ئابووری بۆ هەندێ لەو چین و توێژانەی کە نزیکن لە دەستەبژێری سیاسییەوە، هاتوچۆ بۆ دەرەوەی ولات، هاوسەرگیریی *سەفەری* و شەپۆلی هاتنەوەی پەنابەرە کوردەکان لە خۆرئاواوە بۆ کوردستان، یان ناردنی ڕاسپاردە لەوێوە و هەڵبژاردنیان بۆ ئافرەت لە زۆربەی کاتدا، لەسەر بنەمای ڕواڵەت و چاوبەستەوە نەک سۆزو ئەویندارى، هەموویان کاریگەریان هەبوو لەسەر چۆنێتی تێڕوانینی نێرانە بۆ مێیینە و شێوەی بەرجەستەبوونی پەیوەندییە هەستەوەرییەکان. ئەمە جگە لەوەی کولتوور و ڕێوڕەسمی بەشوودان و هاوسەرگیری لەژێرکاریگەریی پرۆسەی مۆدێرنیزەبوونێکی ڕواڵەتیانەدا، جۆرەها تەکنیك و ڕێنومایی نوێی خستەکار بۆ دەستێوەردان لە ژیانی هەستەوەری تاکەکان. مەراسیمەکانی وەك: خوازبێنی، قسەبڕاندنەوە، شەکراو خواردنەوە، ئاڵتوونکرینی پێشەکی و پاشەکی، خانوو لەسەر تاپۆکۆدن، ئۆتۆمبیل و دووکان بەناوەوە کردن، هاوشان بە داواکاریەکانی بنەماڵەی بووك بۆ شێوەی گواستنەوە و شوێنی گواستنەوە(هوتێل، باخچە، سەیرانگا و هتد) هەموویان کاریگەریی خۆیان لەسەر پەیوەندییەك دادەنێن کە پێویستە لەسەر بنەمای هەستەوەری و لە نێوان دوو کەسی سەربەخۆدا بێت.

لەگەڵ هاتنی ئەنتەرنێتدا، گۆڕانێکی دیکە ڕوو دەدات و سێکسی ئەنتەرنێتی بۆ نێرینەی کورد شوێنی دەستپەڕلێدان و فەنتازیای ئیرۆتیکی دەگرێتەوە. لە پێش ئەنتەرنێتدا، ئەوەی وێنەی مێیینە لە زەینی گەنجان و تازە پێگەیشتووەکاندا پێکدەهێنێ، بریتیە لەو خەیاڵکردنەوانەی لەکاتی دەستپەڕ لێداندا، بەشێ لە جەستەی مێیینە لە

خەیاڵی نێرینەدا بەرجەستە دەکات. ئەمەش دوور لە چاوی کۆمەڵگا و لە شوێنی نادیار و کاتی تایبەتدا. چونکە دواجار دەستپەڕلێدان لەڕووی کۆمەڵایەتییەوە شەرم و لە ڕووی ئایینیشەوە بە گوناه دەژمێردرێ و مرۆڤ دوای ئەو کارە نابێت هیچ نیشانە و شوێندەستێ جێبهێڵێت. بۆیە باشترین شوێن بۆ دەستپەڕلێدان ناو ئاودەست و سینەما و شوێنە چۆڵەکانن. ئەم دوو فاکتەرەش (شەرمی کۆمەڵایەتی و ترسی ئایینی) دەبنە ڕێگر لەبەردەم ئەوەی لاوی کورد، لەگەڵ بەدیارکەوتنی یەکەمین نیشانەکانی پێگەیشتندا، ئافرەت وەك گشتێکی تەواو ببینێت. بۆیە خەیاڵی دەستپەڕ یەکەمین ئیمکانە لەبەردەم نێرینەی کوردا تاکو لێوەی تەماشای ئافرەت بکات و وێنەیەك لەسەر مێیینە بەرهەم بهێنێ.

بەڵام نێری کورد لەگەڵ دەستپەڕکردندا و لەژێر زەبری ئەو سانسۆرە قوورسەدا کە ناهێڵێت نیشانەکانی پێگەیشتنی جنسی بەدیار بکەون، ناتوانێ مێیینە وەکخۆی ببینێ، بەڵکو لە خەیاڵی خۆیدا پەنا بۆ پارچەپارچەکردنی ئافرەت دەبات و ئەمەش پرۆسەیەکی ئازار بەخشە کە ژیانی هەستەوەری نێرینە دەخاتە بەردەم مەترسیی گەورە و ڕێگەی پێنادات هەرگیز بەرامبەرەکەی لە گشتمەندیی خۆیدا ببینێ و پەیوەندیی لەگەڵدا دروستبکات.

سێکسی ئەنتەرنێتی بۆ نێرینەی ناو کۆمەڵگای ئێمە جۆرێکی ترە لە دەستپەڕلێدان بەڵام بەهۆی تەکنەلۆژییەوە. سانسۆرە کۆمەڵایەتی و ترسە ئایینی و ئەخلاقییەکان هەر ماون، لەجیاتی ئەوەی نێرینەی ئێمە لە تاریکی و ئاودەست و شوێنیتردا بەدەست خەریکی هەڵگلۆفینی ئەندامی نێرینەیی خۆی بێت و لە خەیاڵیدا بەشێ لە جەستەی کچی دراوسێ و بێژەری تەلەفزیۆن و مامۆستای وانەکەی گەورە بکات، ئێستا لەبەردەم شاشەی ئەنتەرنێتدا و لەو ژوورە بچکۆلانەی سەنتەرەکانی ئەنتەرنێت دروستیانکردوون، چاوی خۆی لەو دیمەنانە تێر و پڕ دەکات

که بەدووبارە بوونەوەیان ئەو سیحرە بەتاڵ دەبێتەوە کە بریتیە لە خەیاڵکردنەوە لە ئافرەت و لەدوای تەماشاکردنیش هەوڵدەدات ئەو سایتە دابخات کە تەماشایکردووە، چونکە نابێت هیچ نیشانە و شوێندەستێ جێبهێڵێ، ئەگەرچی ئەمە ڕێسایەك نییە.

ئەو گۆڕانەی سێکسی ئەنتەرنێتی لە تێڕوانینی نێرینەدا بۆ مێینە دروستیکردووە، ئەوەیە کە چیدی مێینە بەشێ لە خەیاڵی ئەو داگیر ناکات، بەڵکو دەیبینێ وەکئەوەی کائینێکی سێکسییە. مێینە بابەتێکە بۆ تەماشاکردن و لەگەڵ تەواوبوونی ئەو چێژەش کە لە تەماشاکردن وەردەگیرێ و دوای ئەوەی شاشەی ئەنتەرنێتەکە دەکوژێتەوە، لە زەین و خەیاڵی تەماشاکەردا، مێینە (ئەویتر)ێك نییە بۆ بیرلێکردنەوە و پەیوەندی لەگەڵ بەستن. بەڵکو ڕەسمێکە جیاواز لە ڕەسمەکانیتر و ئەم ڕەسمەش دەبێتە ئەو ڕوانگەیەی لێوەی تەماشای ئافرەت دەکرێت. تەماشاکردنێك کە ئافرەت بچووکدەکاتەوە لە ئەندامی مێینەیدا و جەستەی مێینە وەك بابەتێ بۆ مەسرەفکردن لە زەینی نێرینەدا بەرجەستە دەکاتەوە کە ئەمەش جۆرێکی دیکەی هەمان تێڕوانینی نێرسالارانەیە بۆ ئافرەت کە پێشتر قسەمان لەبارەوە کرد. بەمجۆرەش لە کۆمەڵگایەکی چەپاوی وەکئەوەی ئێمەدا، کە یەکەمین ئەزموونە هەستەوەری و سێکسییەکانی زۆربەی نێرینە لە ماکەر و سەگ و بزن گایینەوە دەستیان پێکردووە و بە قۆناغی دەستپەڕ لێداندا تێپەڕیوە، سێکسی ئەنتەرنێتی دەستی مرۆڤ ئازاد دەکات، بەڵام خەیاڵی لێدەستێنێتەوە و ئافرەت دەکاتە بابەتێ بۆ تەماشاکردن لەسەر شاشە، نەك بۆ بینین لەناو خەیاڵدا و بۆ ناسین لەناو واقیعدا.

بە کورتی و لە چوارچێوەی ئەم سەرنجە پچڕپچڕانەدا، دەتوانین بڵێین: گرنگترین گۆڕان سەبارەت بە ژیانی هەستەوەری و تێڕوانینی نێر بۆ مێینە لەدوای ڕاپەڕینەوە ڕوویدا بێت ئەوەیە، کە مێینە بابەتێك بووە

بۆ تەماشاکردن. وەك بابەتێکیش بۆ تەماشاکردن، لایەنێك بووە بۆ سێکس و حەزلێکردن، نەك بۆ پەیوەندی هەستەوەری و سۆزگۆڕینەوە. ئافرەت لە کۆمەڵگای ئێمەدا وەك تەماشاکراوێك، لە ژێر دەسەڵاتی چاوی نێرینەدا خۆی لێدەبێتە تابلۆیەکی تەواو نەکراو و بەردەوام ناچارە بیر لەوە بکاتەوە ئاخۆ چۆن *دەبینرێ*. ئەمەش ئەوی خستۆتە بارودۆخێکی شڵەژانی دەروونی و بەدگومانیکردووە لەئاست ناسنامەی خۆیدا، هەر بۆیەشە ئەو هەر ڕۆژە بەڕەنگێ خۆی دەنوێنێ و ڕووخساری ڕاستەقینەی خۆی لەودیو ڕووپۆشی مەکیاژەوە دەشارێتەوە. ئەو ستایشکردنە زۆرەی شەڕی ڕزگاریخوازی بۆ ڕەمزەکانی نێرێتی کردی و هاتنەوەی پیاوی کورد بە کولتووری شاخەوە بۆ ناو شارەکان و خۆناساندنی *ڕاپەڕین* وەك سەرکەوتنێکی نێرانە، پاشان دەستپێکردنی شەڕەکانی ناوخۆ و دیسانەوە ستایشکردنەوەی پیاوی شەڕکەر لە کۆمەڵگای ئێمەدا و بەخشینی هەموو دەستکەوت و ئیمتیازەکان بە منێکی نێرانە، زەینی ئەم پیاوەی لە ئاست بوونی ئینسانیانەی ئافرەت و چەوسانەوە تایبەتیەکانیدا، ئاوەڵا نەکرد. بەڵکو زەکەری نێرینەی کوردی بەجۆرێ ڕەپکرد، کە نیشتنەوەی ئاسان نەبوو. چونکە کاتێك پیاوسالاری و بەها ئایدیۆلۆژییەکانی ئەوەندە ستایش دەکرێن و بەپیرۆز دەکرێن، ئەمە نابێتە هۆی دروستکردنی هووشیارییەکی عەقڵانیانەی نێر لەبەرامبەر مێدا، بەڵکو دەبێتە هۆی خرۆشاندنی ئالۆشەکان و تەماعە جەستەییەکانی و لێرەشەوە خولیای زۆرترین ژمارەی پیاو، دەبێت بە گەیشتن بە زۆرترین ژمارەی ئافرەت. هەربۆیەشە بەشێکی زۆری بەرپرسە سیاسیەکان یەکەمین گۆڕانکارییان لە ژیانی خۆیاندا بەوە دەستپێکرد کە واز لە هاوسەر و ئافرەتانی *هاوسەنگەریان* بهێنن و هەوڵبدەن سەرلەنوێ "لەباغی سینە میوان ببنەوە".

ئەم تێڕوانینە تازەیە کە تیایدا ئینسانیەتی ئافرەت بەپەراوێزکراوە و کۆی بوونی ئەو بچووککراوەتەوە لە ئەندامی مێیینەیی و زۆنە سێکسییەکانی تریدا، هەر تەنیا ڕێژەی جیابوونەوە و تەڵاقدانی نەبردۆتە سەر، بەڵکو هاوشانیش بووە بە دەرکەوتنی چەندین شێوازی لادەرانەی سێکسکردن، بۆ نمونە: باوك لەگەڵ منداڵ، برا لەگەڵ خوشك، دەستدرێژیکردن بۆ سەر کچانی قوتابخانەکان، جووتبوون لە دواوە و هتد. کە هەریەك لەمانە قوربانیی خۆیان و ئەنجامی دەروونی و کۆمەڵایەتی تایبەتییان لەسەر تاکەکەسەکان جێهێشتووە.

لێرە بەدواوە و لەژێر کاریگەریی ئەو گۆڕانکاریانەدا، وا پێدەچێ کۆمەڵگای ئێمە وەك کۆمەڵگایەکی داخراو، خۆی لەبەردەم شەپۆلێك مانگرتن لەئاست دابونەرێتە کۆمەڵایەتیە تەقلیدیەکاندا ببینێتەوە و مرۆڤی ئێمەش وەك بوونەوەرێکی لەشەڕبێزار، بەرەو شوێنێ دەڕوات کە چێژی هەنووکەیی نەگۆڕیتەوە بەو وادە و پەیمانانەی شێوازە تەقلیدیەکانی هاوسەرگیری مژدەی دەدەنێ. بۆیە دەکرێ پێشبینی تەقینەوەیەکی سێکسی بکەین، کە تیایدا مرۆڤ ئەو پەیوەندییە بدۆڕێنێ کە لەسەر بنەمای سۆزگۆڕینەوە و هەستەوەرییەوە دروستدەبێت. ئەمڕۆ شاڵاوی سێکسیزەکردن هەموو پانتاییەکانی ژیانی مرۆڤی کوردی گرتۆتەوە، نەك هەر جۆری سەیارەکان سێکساوی کراون، بەڵکو لە شیعردا *تەپۆڵکەکان* وێنەی مەمك بەخۆیانەوە دەگرن و گرد و چیاکانیش کە لەسەردەمی شەڕی چەکداریدا بە ڕۆحێکی شۆڕشگێڕانەوە سەمبوولیزە دەکران، ئێستا بە تەماعێکی پۆرنۆگرافیانەوە و لە بۆتەی

زمانێکی دەسەڵاتداری نوکتەئامێزدا، سەرلەنوێ ناو دەنرێنەوە: *گردە مژە، گردە لێخە، گردە تێخە*١٨١.

ئەمڕۆ لە کۆمەڵگای ئێمەدا گەلێ لەو مەراسیمانە بەشێوەی نیمچە ئاشکرا و شاراوە بەڕێوە دەچن، کە پێشتر قسەکردنیش لەبارەیانەوە یاساخ بوو. منداڵبازی و نێربازی لەزۆربەی کولتوورەکاندا هەبووە و لەمێژە لە کۆمەڵگای ئێمەشدا بەدیارکەوتووە و بەشێکیشە لە کولتووری خۆرهەڵاتیانە١٨٢. سێکسی بە کۆمەڵی دوای خواردنەوەیەی زۆر و بەکارهێنانی مەوادی بێهۆشکەر، شەوبێداریی سێکسی، ژنگۆڕینەوە، پان بەپانێ و هتد، بەشێکن لە ژیانی نهێنی هەندێ چین و توێژی کۆمەڵگا. بەمجۆرەش ئێمە بەتەواوی مانا لەسەردەمێکی نوێداین و ئەمەش هەموو بوارەکانی ژیانمانی گرتۆتەوە، تەنانەت شەخسیترین بەشەکانی ئەو ژیانەش. بەڵام ئەمە بەهیچ شێوەیەك بەو مانایە نییە *نوێبوونەوە* بۆتە بەشێ لە بیرکردنەوەمان و دید و تێڕوانینمانی گۆڕیوە، مەترسییەکە لەوەدایە کە تێڕوانینە کۆن و سواوەکان خۆیان نوێکردۆتەوە و لە سیمای تردا ژیانی ئێمەیان داگیرکردووە. ئەمەش ناچارمان دەکات لە زیاد لە پانتاییەکی ژیانی کۆمەڵایەتی و کولتووریماندا، ئەو سیما

١٨١ لەمبارەیەوە لێکۆڵینەوەیەکم ئامادەکردووە بەناونیشانی: **پرۆسەی مۆدێرنیزەبوون لە شاری سلێماندا: لە شەقامی (تووی مەلیك)ەوە بۆ (جادەی سەهۆڵەکە) و لەوێشەوە بۆ (چیای گۆیژە)**. هیوادارم بەم زوانە بڵاو ببێتەوە.

١٨٢ لەمبارەیەوە بڕوانە: دکتر سیروس شمیسا، **شاهدبازی در ادبیات فارسی**، انتشارات فردوس، تهران ١٣٨١